افق حوزه

• سال بیست و یکم
• شماره ۷۱۵
• دوشنبه ۲۰ تیر ۱۴۰۱
• ۱۲ صفحه • ۳۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly

• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: محمدرضا برته
• سردبیر: رمضانعلی عزیزی
• با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۳۲۹۰۱۵۲۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• امور هنری: سید امیر سجادی
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۲۵

در محضر نور

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام

الْبِرُّ فِيهِ يُثْمِرُالْمَالَ وَ يَزِيدُ فِي‌الْعُمُرِ وَالتَّعَاطُفُ فِيهِ يَقْتَضِي رَحْمَةَاللهِ وَ عَطْفَهُ وَ هَبُوا لِإِخْوَانِكُمْ وَ عِيَالِكُمْ مِنْ فَضْلِهِ بِالْجَهْدِ مِنْ جُودِكُمْ وَ بِمَا تَنَالُهُ الْقُدْرَةُ مِنِ اسْتِطَاعَتِكُمْ.

نیکی در روز عید غدیر اموال را زیاد می‌کند و عمر را می‌افزاید. مهربانی به همدیگر در این روز، رحمت و رأفت خداوند را جلب می‌کند تا جایی که در توان دارید، به برادران و خانواده‌تان رسیدگی و پذیرایی کنید.

مصباح‌المتهجّد، ص۷۵۷

سخن بزرگان

آیت‌الله تألهی همدانی

آخوند ملاعلی معصومی همدانی رحمة‌الله‌علیه به ما گفت: دوری کنید، دوری کنید، دوری کنید از چهار چیز: ۱. زیاد صحبت کردن؛ ۲. زیاد خوردن؛ ۳. زیاد خوابیدن؛ ۴. زیاد معاشرت کردن با افرادی که در خواب غفلتند. بر تو باد که این امور را تبدیل و منقلب کنی به ذکر خدایی که ملك است و قدوس است و عزتمند حکیم!

شرح مکاتیب عارفان، ص۷۲

عطر یار

مجنون صحرا

علی‌اکبر لطیفیان

مجنون شدم که راهی صحرا کنی مرا
گاهی غبار جاده‌ی لیلا، کنی مرا
کوچک همیشه دور ز لطف بزرگ نیست
قطره شدم که راهی دریا کنی مرا!
پیش طبیب آمده‌ام، درد می‌کشم
شاید قرار نیست، مداوا کنی مرا!
من آمدم که این گره‌ها وا شود همین!
اصلا بنا نبود، ز سر وا کنی مرا!
حالا که فکر آخرتم را نمی‌کنم
حق می‌دهم که بنده دنیا کنی مرا!
من سال‌هاست میوه‌ی خوبی نداده‌ام
وقتش نیامده که شکوفا کنی مرا!
آقا برای تو نه! برای خودم بد است
هر هفته در گناه، تماشا کنی مرا!
من گم شدم؛ تو آینه‌ای گم نمی‌شوی!
وقتش شده، بیائی و پیدا کنی مرا
این بار با نگاه کریمانه‌ات ببین
شاید غلام خانه زهرا علیهاالسلام کنی مرا!

آیت‌الله‌العظمی سبحانی
در پیامی به همایش «جایگاه حج در تقویت همگرایی اسلامی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها»

وحدت و تقریب هرگز به‌معنای کوتاه آمدن در عقاید مذهبی نیست

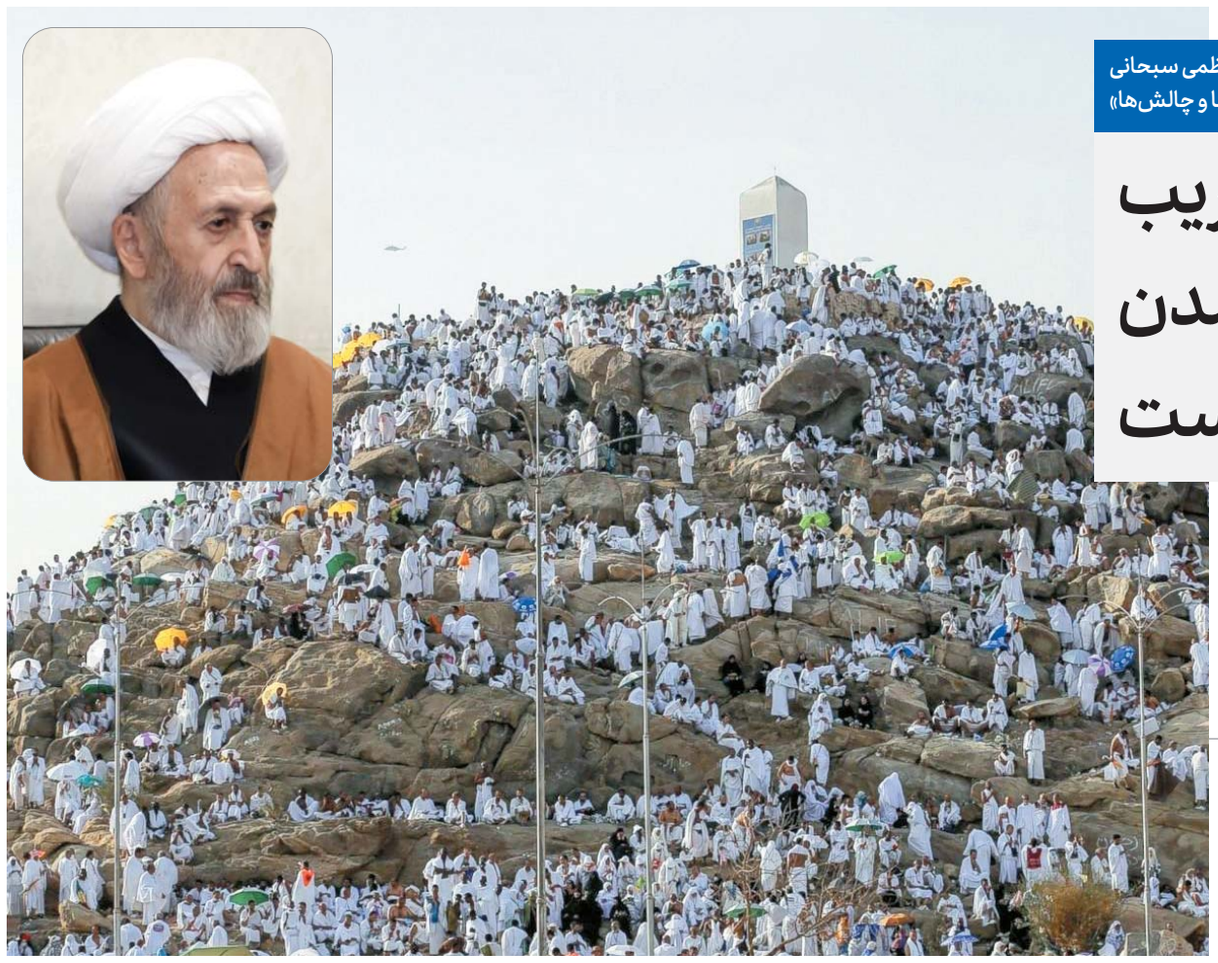

همایش بین‌المللی «بازشناسی جایگاه حج در تقویت همگرایی اسلامی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها» با پیام حضرت آیت‌الله سبحانی و سخنرانی حجج‌اسلام والمسلمین سیدعبدالفتاح نواب نماینده ولی‌فقیه در امور حج و زیارت، زمانی مسئول دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه، قاضی‌عسکر نماینده سابق ولی‌فقیه در امور حج و زیارت و سیدابوالحسن نواب رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۶تیر به‌همت مرکز صلح و گفت‌وگوی این دانشگاه، در دانشگاه مزبور برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، در پیام این مرجع تقلید به این همایش آمده است:

حج تمتع یا همان حجة‌الاسلام از جمله فرایض اسلامی است که ماهیت و محتوای آن نشان می‌دهد که یک آیین صرفاً عبادی نیست؛ بلکه در کنار بعد عبادی اصیلش، از ابعاد اجتماعی و سیاسی نیز برخوردار است. به‌عبارت دیگر عبادتی که در حج، تشریع شده، فقط رابطه بندگان و خدا را سامان نمی‌دهد؛ بلکه در پی ساماندهی مناسبات مسلمانان با یکدیگر نیز است. حج تشریع شده است تا اهل قبله در کنار تعمیق کلمه توحید، به توحید کلمه برسند.

خدای بزرگ، مرحوم آیت‌الله محمدحسین آل کاشف‌الغطا را بیامرزد که می‌فرمود: «بنی‌الاسلام علی دعامتین: کلمه‌التوحید و توحیدالکلمه».

آری! اسلام بر دو پایه یا بر دو کلمه استوار شده است؛ توحید و اتحاد. حج والاترین کانون و بالاترین مظهر تحقق این دو اصل الهی، یعنی دعوت به خدای یگانه و فراخوانی به وحدت کلمه است.

روشن است که وحدت و تقریب، هرگز به‌معنای دست‌کشیدن از مذهب خود یا کوتاه آمدن در عقائد مذهبی نیست. وحدت اسلامی، در پی همگرایی امت اسلامی در راه اهداف مشترک اسلامی و در برابر دشمنان و چالش‌های مشترک است. طبعاً برای هر نوع همگرایی‌ای باید همه اطراف این همگرایی، پیش از هر گام عملی، همدیگر را و باورهای همدیگر را به‌درستی بشناسند.

این شناخت و شناساندن متقابل، دقیقاً وظیفه و مسئولیتی است که در توان و بر عهده عالمان دینی و همه نخبگان مسلمان است.

حج می‌تواند فرصت خوبی برای این تعارف یا شناخت متقابل باشد. همچنان‌که می‌دانیم، امامان ما، به‌ویژه امام صادق علیه‌السلام در موسم حج و حتی در ایام تشریق، خیمه‌های بحث و گفت‌وگو را برپا می‌کردند و متکلمان اصحاب را فرا می‌خواندند و به درخواست مخالفان مذهبی و حتی گاه ملحدان برای گفت‌وگو، پاسخ مثبت می‌دادند.

من ضمن تشکر از برگزارکنندگان این همایش که همگرایی مسلمانان در موسم حج را محور بحث خود قرار داده‌اند، از شرکت‌کنندگان این همایش و از همه عالمان و نخبگان جهان اسلام می‌خواهم که راه‌های تقریب و تقارب مسلمانان را به بحث بگذارند و راه‌های تحقق آنها را بشناسند و بپیمایند و نیز از فرصت و ظرفیت حج برای تحقق این آرمان‌ها، بیشترین استفاده را بنمایند.

• حج موجب همگرایی و وحدت مسلمانان می‌شود

حجت‌الاسلام والمسلمین سید عبدالفتاح نواب، طی سخنانی به‌صورت مجازی در این همایش، اظهار کرد: حج یکی از مظاهر اصلی وحدت است و در این بین اقتدار و همگرایی اسلامی با وحدت اسلامی به دست می‌آید و در دوره کنونی، مسجدالاقصی یکی از مراکزی است که نیازمند حمایت و وحدت مسلمانان است تا برای همیشه آزاد شود.

وی با بیان اینکه بزرگ‌ترین شعار حج، اتحاد مسلمانان است، ابراز کرد: حج مظهر اتحاد است؛ به‌طوری که در زمان حرکت، نوع حرکت و نوع انجام مناسک، یک وحدت رویه و برنامه واحد را مشاهده می‌کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین نواب افزود: بار معنوی و عبادی حج نیز، برد جهانی دارد و مربوط به این منطقه نیست و همه مسلمانان، از جای‌جای دنیا برای انجام مناسک دور هم در یک مکان مشخص جمع می‌شوند.

وی به وجه همگرایی حج اشاره کرد و گفت: هویت ملی یکی از مباحث مهم در همگرایی است که گاهی اوقات، ریشه در خصوصیات فرهنگی یا تاریخی یا قومی یا نژادی دارد؛ حال اینکه مهم‌ترین عامل همگرایی، دین و مذهب است.

نماینده ولی‌فقیه در امور حج و زیارت تصریح کرد: همه سرزمین‌ها، مرزهای خودشان را به‌خاطر مذهب و دین کنار می‌زنند و در همگرایی دینی، یکی از شرق عالم به غرب عالم می‌رود و برای حفظ هویت دینی آن فرد جان می‌دهد.

وی با بیان اینکه ارتباط آحاد امت اسلامی قلبی است، ابراز کرد: در برنامه‌های که برخی از بزرگان دین داشتند، از اختلافات کاستند تا زمینه‌های همگرایی فراهم شود.

• کشورهای اسلامی در نگاه خودشان به حج بازنگری کنند

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی قاضی عسکر هم در این همایش، اظهار کرد: آموزه‌های دینی این نکته را به ما تعلیم می‌دهد که حج دارای منافع بسیار زیادی است؛ به‌عبارت ساده‌تر فراخوان به‌گونه‌ای است که مردم برای دستیابی به منافع، به حج بیایند و در واقع هر آن کسی که به دنیا و آخرت علاقه‌مند است، قصد این خانه می‌کند.

وی ادامه داد: امام رضا علیه‌السلام وقتی در خصوص منافع حج سخن می‌گویند، تعبیرشان این است که حج منافعش به‌گونه‌ای است که شرق و غرب عالم را در برمی‌گیرد و همه کسانی که به حج آمده و نیامده‌اند، از این منافع بهره‌مند می‌شوند.

نماینده سابق ولی‌فقیه در امور حج و زیارت، به رویکردهای حج اشاره و بیان کرد: اولین رویکرد، معنوی و اخلاقی است و رویکرد دوم اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است؛ چراکه امروز گردشگران هم، وقتی به هر کشوری سفر می‌کنند و آثار تاریخی و باستانی را می‌بینند، با فرهنگ ملت‌ها آشنا می‌شوند.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه‌السلام ادامه داد: نکته اول بسیار مهم است که تمام مردم دنیا با استطاعت مالی، می‌آیند و در یک نقطه‌ای دور هم جمع می‌شوند. یک بحث هم تعارف و شناخت است که همه مسلمانان با هم آشنا شوند و با بیان مشکلات خود سایر مسلمانان را از آن آگاه کنند؛ علاوه بر این بحث، تبادل نظر اندیشمندان جهان اسلام موضوعیت دارد که اینها بنشینند در کنار هم و برنامه‌ریزی و چاره‌اندیشی کنند تا مرتبه و جایگاه مسلمانان در جهان بالا برود.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی عسکر ابراز کرد: در حوزه اقتصادی نیز کشورهای مسلمان حرف‌های زیادی برای گفتن دارند؛ چراکه دارای بالاترین ذخایر انرژی هستند که می‌توانند، با تعامل با هم، در زمینه‌های تولید و فروش محصولات بین خودشان برنامه‌ریزی گسترده داشته باشند.

وی بیان کرد: وحدت امت اسلامی یکی دیگر از فواید حج است تا در کنار هم، شبهه‌زدایی کنند؛ چراکه هنوز هم، شبهه‌هایی قدیمی وجود دارد و در این میان، اگر قرار باشد که مکه و مسجدالحرام وسیله‌ای بشود برای شبهه‌زدایی و آگاهی ملت‌های مسلمان، نیاز به این داریم که کشورهای اسلامی نگاه خودشان را به حج بازنگری کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی عسکر با اشاره به برخی از ویژگی‌های حج مانند عدم جواز ورود غیرمسلمانان به مسجدالحرام و آزار نرساندن به هیچ موجودی، تأکید کرد: اصلاً چیزی به‌عنوان انگیزه اختلاف در حج وجود ندارد؛ به‌طوری‌که همه را برادر همدیگر معرفی می‌کنند و حق ندارند، حق اینها را پایمال کنند.

• حج باید کانون هدایت جوامع باشد

مسئول دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه نیز در این همایش، با بیان اینکه وحدت در مناسک حج موج می‌زند، تصریح کرد: مناسک حج را خداوند تشریع کرده است و ایجاد وحدت در آن موج می‌زند؛ وحدت مکان، زمان، لباس و... همه در حج نمایان است.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسن زمانی با بیان اینکه وحدت، یکی از اهداف خداوند در تشریع مناسک حج بوده است، تصریح کرد: حج باید کانون هدایت برای جوامع باشد و در این زمینه نیازمند برنامه‌ریزی هستیم تا هر سفر حج، به تحکیم وحدت منجر شود.

وی ادامه داد: دولت‌ها باید در این زمینه اقدامات اساسی کنند؛ به‌طوری‌که همگرایی در همه زمینه‌ها در حج محقق شود تا موجب اقتدار امت‌های اسلامی شود.

• حاکمان عربستان عامل برهم‌زدن وحدت امت اسلامی هستند

حجت‌الاسلام والمسلمین سید ابوالحسن نواب نیز در این همایش اظهار کرد: متأسفانه عربستان سعودی به‌جای اینکه عامل وحدت باشد، عامل برهم‌زدن این وحدت شده است.

رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب با بیان اینکه باید به حاکمان این کشور بگوییم که سرزمین وحی را صحنه دلالی برای اسرائیل نکنند، به سفر نخست‌وزیر پاکستان به عربستان اشاره کرد و گفت: نخست‌وزیر این کشور مسلمان، برای کمک‌گرفتن به عربستان می‌رود. در صحبت‌های اولیه قول کمک داده می‌شود؛ اما در نهایت جلسه به هم می‌خورد و بعد متوجه می‌شود که شرط این کمک، برقراری روابط با اسرائیل است و در غیر این صورت، خبری از حمایت نیست.

وی با بیان اینکه سردمداران عربستان، برخلاف اساس حج عمل می‌کنند، تصریح کرد: هرسال که پیش می‌رویم، عربستان به سمت دوری از کشورهای اسلامی پیش می‌رود و در واقع دولت این کشور به دست کسانی اداره می‌شود که نمی‌توانند، بین کشورهای اسلامی وحدت‌آفرین باشند.

آیت‌الله اعرافی

رسانه‌های دینی می‌توانند پاسخگوی نیازهای معنوی و معرفتی جوامع باشند

مدیر حوزه‌های علمیه گفت: امروز رسانه‌های دینی می‌توانند، با استفاده از خلأ معنوی و معرفتی که در غرب وجود دارد، احساس نیاز را در جوامع بشری برانگیخته و با تولید برنامه‌های فاخر، پاسخ‌گوی نیازهای معنوی و معرفتی افراد باشند.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله اعرافی، ۱۶تیر در دیدار رئیس شبکه جهانی ثقلین، با اشاره به جایگاه و حضور اندیشه دینی در جهان معاصر، اظهار کرد: در دنیای کنونی نقش و حضور اندیشه دینی بسیار ارزشمند، مهم و اثرگذار است. البته به‌همراه همه فرصت‌هایی که دارد، با چالش‌هایی هم مواجه است.

عضو شورای‌عالی انقلاب فرهنگی ادامه داد: رسانه‌ای که می‌خواهد، در انعکاس امواج معارف الهی و اندیشه دینی پرتوافکنی کند، با مجموعه‌ای از فرصت‌ها و چالش‌ها مواجه است؛ به‌گونه‌ای که این دو، در هم تنیده‌اند؛ لذا نقش رسانه‌های دینی بسیار حساس و حائز اهمیت است.

آیت‌الله اعرافی افزود: زمانی یک رسانه دینی اثرگذار و به کمال می‌رسد که به حد نصاب خوبی از آگاهی رویارویی با جهان مقابل برسد و نیاز امروز جوامع بشری را درک کند.

عضو فقهای شورای نگهبان بیان کرد: مهمترین فرصت امروز رسانه‌های دینی عدم وجود معنویت و معرفت در دنیای کنونی است. تمدن غرب با نگاه به دنیای مادی و به‌طور کلی جریان تمدنی دنیای مادیات، موجب فراموشی و بی‌توجهی نسبت به معنویت و معرفت الهی شده و این، یک فرصت برای رسانه و اندیشه دینی است.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت: اگر بتوانید این احساس نیاز نهفته جوامع را با هنر رسانه شناسایی و برانگیخته کرده و از تابلوها و ظواهر مادیات عبور کنید، خواهید دید که بشر تشنه معنویت و معارف الهی است؛ همچون انسانی که تشنه است؛ ولی احساس تشنگی نمی‌کند؛ لذا باید احساس و تقاضا را در او بیدار کرد.

ضرورت تشکیل شورای رسانه‌های حوزوی

مدیر حوزه‌های علمیه با اشاره به شبکه‌های دینی و معرفتی حوزوی همچون شبکه ولایت، ثقلین، هدهد و... ، تصریح کرد: اگر با تعامل و هم‌فکری بتوانید، یک شورای رسانه‌های حوزوی تشکیل دهید، تردیدی نیست که تحول شگرفی در این عرصه با ظرفیت و پشتوانه علمی عظیم حوزه‌های علمیه از نظر محتوا، موضوعات و ظرفیت‌های موجود رقم خواهید زد. مجموعه مدیریت حوزه نیز، از این موضوع حمایت خواهد کرد.

• وحدت مسلمانان جهان محور برنامه‌های شبکه ثقلین

محمدکاظم کاظمی، مدیر شبکه بین‌المللی ثقلین نیز در این دیدار، اظهار کرد: این شبکه با هدف نشر مکتب اسلام و معارف اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و برای تبیین مفاهیم و مطالب قرآنی و دینی بر اساس منویات رهبر معظم انقلاب از سال ۸۸ راه‌اندازی شد و در صدد است تا در قالبی نو به ترویج سبک زندگی دینی-اسلامی، به فعالیت خود ادامه دهد.

مدیر شبکه بین‌المللی ثقلین ادامه داد: این شبکه با رویکرد سیره نبوی و علوی، با هدف وحدت جهان اسلام، در ترویج سنت الهی، اسلام و سیره اهل‌بیت علیهم‌السلام در نشر اخلاق اسلامی گام برمی‌دارد و در مسیر وحدت مسلمانان جهان همانند یک نخ تسبیح عمل خواهد کرد.

وی افزود: شبکه جهانی ثقلین با توجه به اهمیت مسئله سبک زندگی در دنیای امروز، پیشرفت چشم‌گیر تکنولوژی و تغییر نیاز مخاطب، برنامه‌های گفت‌وگومحور خود را به سمت برنامه‌های تلفیقی و متنوع برده است که بحمدالله با استقبال خوب مخاطبان مواجه شده است.

مدیر شبکه بین‌المللی ثقلین درباره جامعه هدف مخاطبان این شبکه، اظهار کرد: تلاش می‌کنیم، برنامه‌های این شبکه به همه اقشار خصوصاً کودکان و نوجوانان به‌عنوان تأثیرپذیرترین اقشار جامعه و زنان به‌عنوان عامل مؤثر در تحکیم خانواده و جوانان و دانشجویان به‌عنوان قشر فعال و پویای جامعه جهانی که در انتخاب سبک زندگی دلخواه خود، از رسانه‌ها تأثیرپذیرند، توجه ویژه شود.

وی همچنین گفت: پخش این شبکه به‌صورت ماهواره‌ای است و گستره هند تا آفریقا را در برمی‌گیرد و در حال حاضر در این شبکه برنامه‌ها به زبان عربی تولید و پخش می‌شود.

مدیر شبکه ثقلین ادامه داد: نهادینه شدن سبک زندگی اسلامی، مستلزم مشارکت فعال همه افراد جامعه، به‌عنوان کنشگران اجتماعی است و این اقدام در بستر رسانه‌های فعال و متعهد میسر است.